

*С. В. Дмитренко
начальник відділу з питань нотаріату
Головного територіального управління юстиції
у Житомирській області*

НОТАРІАЛЬНА ТАЄМНИЦЯ ТА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЇЇ ПОРУШЕННЯ

Дотримання таємниці вчинюваних нотаріальних дій – принцип нотаріального процесуального права, який гарантує конфіденційність правовідносин нотаріуса та зацікавлених осіб, забезпечує належний захист суб'єктивних прав.

Нотаріальну таємницю потрібно розглядати з декількох сторін. З одного боку – це таємниця особи, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії (мотив звернення та сам факт звернення особи до нотаріуса; надані для дослідження документи; досягнутий після звернення до нотаріуса результат; відомості про особисте життя особи тощо). З іншого – це таємниця нотаріуса як фахівця (відомості про надані поради, консультації тощо). Важливими є обидві характеристики поняття таємниці вчинення нотаріальних дій, які повинні бути законодавчо закріплені.

Вимога додержання таємниці нотаріальних дій полягає в тому, що ці дії належить виконувати виключно в присутності зацікавленої особи (або осіб) і лише у випадку необхідності – в присутності тих, хто їм допомагає (представників, перекладачів, громадян, які підписують документи за хворих або неписьменних тощо). Ніхто зі сторонніх осіб не повинен спостерігати за ходом но-

таріальної процедури. Цю вимогу нотаріус зобов'язаний виконувати не залежно від того, здійснює він нотаріальну дію в приміщенні контори чи за її межами.

Довідки та документи про вчинення нотаріальної дії видаються лише громадянам та юридичним особам, за дорученням яких або щодо яких вчинялися нотаріальні дії.

**ВИМОГИ ПРО ДОДЕРЖАННЯ ТАЄМНИЦІ
ВЧИНЕННЯ НОТАРІАЛЬНОЇ ДІЇ
НЕ ПОШИРЮЮТЬСЯ НА ОСІБ,
ЗА БЕЗПОСЕРЕДНЬОЇ УЧАСТІ ЯКИХ
АБО ЩОДО ЯКИХ ВЧИНЯЛИСЯ
НОТАРІАЛЬНІ ДІЇ.**

Про мету свого звернення до нотаріуса та про вчинені нотаріальні дії вони можуть повідомляти будь-кому.

На письмову вимогу суду, прокуратури, органів дізнання і слідства довідки про вчинені нотаріальні дії та документи видаються у зв'язку з кримінальними, цивільними або господарськими справами, що знаходяться у їх провадженні.

Обов'язок додержання таємниці поширюється не лише на довідки та документи, але й на усні і письмові пояснення осіб, які знайомі з нотаріальними діями. Такі пояснення можуть бути надані тільки органам суду.

**ЗАКОНОДАВСТВО ПЕРЕДБАЧАЄ
РІЗНОМАНІТНІ ФОРМИ Й СПОСОБИ
ОХОРОНИ НОТАРІАЛЬНОЇ ТАЄМНИЦІ.
ТАК, СКАЖІМО, НОТАРІУСИ
НЕ МОЖУТЬ БУТИ ДОПИТАНІ ЯК СВІДКИ
ПРО ВІДОМОСТІ, ЯКІ СТАНОВЛЯТЬ
НОТАРІАЛЬНУ ТАЄМНИЦЮ.**

Нотаріуса з приводу довірених відомостей може звільнити

(письмово) від обов'язку зберігати професійну таємницю особа, яка довірила йому ці відомості.

Особи, винні у порушенні нотаріальної таємниці, несуть відповідальність у порядку, встановленому ст. 8 Закону України «Про нотаріат». У разі порушення нотаріусом вимог щодо збереження нотаріальної таємниці свідоцтво про зайняття нотаріальною діяльністю може анулювати Міністерство юстиції України.

Будь-яке втручання в діяльність нотаріуса задля перешкоджання виконанню ним своїх обов'язків або спонукання до вчинення ним неправомірних дій, зокрема, й вимагання від нього, його стажиста, інших працівників, які перебувають у трудових відносинах з нотаріусом, відомостей, що становлять нотаріальну таємницю, забороняється і тягне за собою відповідальність згідно із законодавством.

Нотаріус не несе відповідальності у разі, якщо особа, яка звернулася до нього за вчиненням нотаріальної дії, подала неправдиву інформацію щодо будь-якого питання, пов'язаного із вчиненням нотаріальної дії; подала недійсні та / або підроблені документи; не заявила про відсутність чи наявність осіб, прав чи інтересів яких може стосуватися нотаріаль-

на дія, за вчиненням якої звернулася особа.

Подання нотаріусом у встановленому порядку та у випадках, передбачених Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», інформації центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, не є порушенням нотаріальної таємниці. Нотаріус не несе дисциплінарної, адміністративної, цивільно-правової та кримінальної відповідальності за подання цьому органу виконавчої влади інформації про фінансову операцію, навіть, якщо такими діями завдано шкоди юридичним або фізичним особам, та за інші дії, якщо він діяв у межах виконання Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення». ■